

LOVÉTEI KIÁLTÓ

XXI. évfolyam, 1. szám

Ára: 1 lej

2020. JANUÁR

Radnóti Miklós:
Január

Későn kel a nap, teli van még
csordultig az ég sűrű sötéttel.
Oly feketén teli még,
szinte lecseppen.
Roppan a jégen a hajnal
lépte a szürke hidegben.

**BOLDOG
ÚJ
ESZTENDŐT!**

A királyok királyának, Jézus Krisztusnak

Hálát adunk a jó Istennek, hogy ebben a felgyorsult világunkban sem feledkezik meg a hívő ember, hogy néhány napra megálljt parancsoljon magának, és méltóképpen megünnepelhesse szent ünnepeit. Azt is látjuk, hogy ezek az ünnepek úgy szépek és marandóak, ha az Isten házában kezdődnek, otthonainkban, a családban folytatódnak, és ha még az is megadatik, hogy szülőfalunkban történjék mindez, akkor teljes lehet az ünnepelés.

Karácsony táján szinte azt mondhatjuk, minden nap egy ünnep, de egyszer csak arra eszmélünk, hogy ajtófélfáinkra új évszám kerül, és akarva-akaratlanul be kell lássuk, hogy egy évet öregedtünk. Igen, a házszentelés, amikor a pap bácsi elhozza otthonainkba az Úr Jézust, talán a meghatóbb nap, hiszen ilyenkor minden házba bekopogtat, és látogatást tesz a betlehemi istállóba született Kisded. Ilyenkor érzi az ember, hogy megtelik a ház valami különös, csodás érzéssel, ami azt sugallja, ne féljete, eljöttem hozzátok, és veletek maradok a világ végezetéig.

Néhány éve nekem is megadatott, hogy részt vegyek a házszentelésen, és így nagyon sok emlék újra-éledt, amikor még gyermekként mi is zángattunk a csengettyűnkkel, vagy ministráltunk. Egy dolog biztosan más volt ezelőtt, nem fekete úton, sárban, hanem nyikorgó, nagy hóban csúszkáltunk a bakancsokban, és, ha még jó fagyos, jeges napot fogtunk ki, akkor bizony sokszor előfordult, hogy előttünk repült a szenteltvíztartó a szentelő bottal, ezt követte a füstölő is, de a csengettyűket is sokszor a hóban kellett megkeressük.

Közel 60 éve készült fényképet juttatott el hozzánk Orbán Albert, amely pontosan 1963. január 1-én készült Kögyakrában, és amelyen Orbán Domokos bácsi családjában van a házszentelés. A képet Gergő pap bácsi egyik magyarországi osztálytársa készítette.

Abban az időben újév napján a nagymise után indult a házszentelés Kögyakrában, és, miután megszentelték a házakat, mindenki eléfordította a kulcsot az ajtóban, és mindig összegyűltek Lázár Lajos (Kicsi Lajos) bácsi házában, és ott volt az ebéd a szomszédokkal együtt. Aztán következett a házszentelés a faluban, majd azután az erdei részeken. Az is megadatott az idén, hogy egy fél napot az erdei részen is részt vehessek, és, habár most jó meleg kocsival járunk, és mindig szinte a kapuban tettek le, azért el lehetett képzelni, milyen is volt, amikor lovas szánnal mentek házszentelni. Akkor az erdei részeken nagyon sokan laktak, és azok, akik a nagy télben a hó és az állatok miatt nem tudtak hazajönni a templomba, házszentelés alkalmával végezték el a szentgyónást, szentáldozást. Szerintem csodálatos lehetett az erdei házszentelés, hiszen hétfőn elmentek, és, ha temetés nem jött közbe, három-négy napig nem jöttek haza, hiszen hosszú lett volna lovas szánnal minden este hazajönni. Így, ahol megesteledtek, szállást adtak a pap bácsinak, a kántornak, a fogatosnak, és természetesen a lovak is meleg istállóban pihentek. Az erdei részekre csengettyűsök, ministránsok nem mentek, hanem a fogatos mindjárt-mindjárt megrázta a nagy vezércsengettyűt, és a völgyek visszhangozták a csengőszót, így körülbelül tudták, hol jár a pap bácsi.

folytatás az 5. oldalon

PÁLYÁZATOK

Vízhálózat és kanalizálás

Több mint 1,5 millió eurót sikerült lehívni az AFIR-től vízhálózat kialakítására és kanalizálás bővítésére, 1 millió eurót vízhálózatra, 500000 eurót kanalizálásra.

Sikeresen befejeződött a licit, megvan a kivitelező, amint az idő engedi, elkezdődnek a munkálatok. Jóváhagyta az AFIR a közbeszerzést.

Tűzcsapok, aknák kerülnek elhelyezésre kb. 600 méterenként. 300 csatlakozás szerepel a pályázatban, de igény szerint több is kivitelezhető.

Mivel sok problémánk van a közegészségüggyel és a vízüggyel, mert nincs hivatalos vízhálózat Lövétén, nagyon fontos ez a pályázat, hogy az iskola és más közintézmény is erre a hálózatra csatlakozhasson. Több mint 120000 lej büntetést fizettünk a vízügynek, mivel nincs hivatalos hálózati vizünk.

Nagyjából lefedjük a falut vízvezetékekkel. Fontos, hogy minél hamarabb befejezzük a csövek lefektetését, hogy ne akadályozza az aszfaltozási munkálatokat.

Két darab 300 m³-es víztartály lesz kialakítva a felszegei temető melletti háromszögben, és egy darab 100 m³-es Iloszában. Több mint 37 km vízcső lesz lefektetve, és 37 db hidránst helyeznek el a községünk területén.

Felszólítjuk a fatulajdonosokat, akik az említett helyen fát tárolnak, hogy május 1-ig szabadítsák fel a területet.

A kanalizálás 620 db bekötést és 500 méter bővítést tartalmaz. Nádpatakában lefektetik a gerincet, és bekötések is lesznek. Lesz egy átemelő pompaház kialakítva, hogy csatlakozzunk a meglévő kanalizáláshoz.

Mihály Dénes, polgármester

1920. január 13-án született falunk legidősebb személye, András Istvánné Márton Teréz néni. 100. születésnapja alkalmából jó egészséget kívánunk neki!

Kedves Kiáltó!

Annyi komoly megvalósításról és megannyi ezutáni bátor tervről tudósított mostani kiadványotok, hogy jó volna most is lövéteinek lenni.

A gondolat az nem ismer akadályokat, az merészkedik a lehetetlenséget is befogni. Vámmentesen bejárhatja széles e világot.

Így jutottak hozzánk egy volt kedves tanítványunk, Orbán Lajoska hat oldalt betöltő gondolatai. Magyarországon él három gyermek jól kereső édesapjaként.

Mióta otthonról hazajöttünk (Lövetéről Középpajtára), nem múlik el esztendő, hogy egy-két volt tanítvány ne emlékeztetne arra, hogy: Lövéte csak egy van a világon!

Itthon is van valaki, aki minden meghitt beszélgetéskor újrameséli a következőket: Egy asztalnál poharaztunk a lövétei kocsmában. A kiszolgáló előtt álldogált egy fehér harisnyás idősebb bácsi. Adott pillanatban felénk jött. Hellyel kínáltuk. Leült, miután kezet szorítottunk, és egy pár ilyenkor szokás mondat után letett az asztalra 20 lejt. Elmondta, hogy ez a pénz a tanítóé, mert egyszer ő segítette ki a bácsit a Bányatelepen.

Öcsém ezen emlékeztető, aki jó ötven évvel ezelőtt meglátogatott engem ott, Lövétén. Emlékezésének fő oka az, hogy a valamikori híres ajtai együttesnek táncosa volt. Az a lövétei bácsi pedig olyan viselkedésben szorított velem kezet, amelyre minden lövétei büszke lehet.

Esztendő első hónapja lévén kívánok mindenkinek sikeres munkájához jó egészséget!

Adjon Isten három B-t
három F-et
három P-t!

A három B-t mindenki tudja, a többi hatot óhajának megfelelően helyettesíti be. Amit nagyon óhajunk, annak beteljesülését könnyen el is hisszük.

Szeretettel,
Simon Áron

Vándorbölcsők átadása

A Magyar Kultúra Napját ünnepeltük, és vándorbölcsőket adtunk át

Folyó év január 26-án (vasárnap) rövid rendezvényre került sor a magyar kultúra tiszteletére Lövétén, a Kisboldogasszony templomban.

A szentmisét László István plébános celebrálta, míg a meghívottakat és a rövid rendezvény forgatókönyvét Mag Ottilia tanítónő ismertette. Alkalmi beszédet mondott Lukács Bence Ákos vezető konzul, és átadta Borovszky Samu Magyarország vármegyei című köteteket Mihály Dénes polgármesternek azzal a kérés-

sel, hogy a községi könyvtárban helyezték el. A könyvadományozásra Egyed Lajos tanácsos kérésének köszönhetően került sor. A rendezvényt ünneplésebbé tette Pál Borbála népdaléneklése és Kelemen György szavalata. Ezt követően a múlt évben a Mihály János kezdeményezésére Lövétén is útjára indított vándorbölcsőket Sepsiszéki Nagy Balázs néprajzkutató adta át a gyermeküket váró fiatal házasoknak (András Attila és Adrien, László Imre és György Emília), felemelő hangulatú tájékoztatást nyújtva a vándorbölcső-program fontosságáról.

A rendezvény a magyar himnusz eléneklésével zárult. (Szerkesztőség)

Lukács Bence Ákos vezető konzul beszéde, mely elhangzott a Kisboldogasszony templomunkban, a Magyar Kultúra Napja alkalmából szervezett ünnepségen

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

(Lövéte, 2020.01.26.)

Január 22-én a Magyar Kultúra Napját ünnepeljük. A kézirat szerint Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon fejezte be a Himnusz megírását, amely Erkel Ferenc zenéjével Magyarország nemzeti himnusza lett. Erre az eseményre emlékezve 1989 óta ünnepeljük a Magyar Kultúra Napját határon innen és túl.

"Isten, áldd meg a magyart jó kedvvel, bőséggel," szól nemzeti imánk - a Himnusz kezdősora. Kölcsey Isten áldását kérte nemzetünkre. A Himnusz közös éneklésével, a hagyományaink rendkívül gazdagságából merítve ünnepi műsorokkal, közös felolvasásokkal, közös Istentisztelettel mi is ezt tesszük a Magyar Kultúra Napján. Ezen jeles nap alkalmából olyan kiemelkedő magyar személyekről és azok munkásságáról emlékezünk meg világszerte, kik jelentős hatással bírtak az egyetemes magyarság által létrehozott anyagi és szellemi értékek összességére, a magyar kultúrára.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ahhoz, hogy a magyar kultúra gazdagságából naponta meríteni tudjunk, naponta meg tudjuk élni azokat az élményeket és tanításokat, amelyet Isten ígéje, a zene, az irodalom, a néptánc, a népzene, a színház közvetíteni tud számunkra, ahhoz fontos, hogy legyen magyar iskola magyar tanítóval, magyar gyerekekkel. Templom és lelkész, aki anyanyelvünkön közvetíti nekünk Isten ígését. Színház és színész, aki őseink kultúráját közvetíti és örökíti át nekünk. És az a sok-sok magyar ember, aki itt él a Kárpát-medencében és szerte a nagyvilágban, magyar fejjel, magyar szívvel és a magyar kultúrából merítkezve élje napjait, tegyen a közösségeink boldogulásáért.

Éppen ezért azt kell mondanom, a magyar kultúra igazi tartalmát a zene, az irodalom, a történelem, a múltunk és hagyományaink mellett az anyanyelvünk, a magyarságtudatunk, értékeink és emberségünk adja. Magyarságtudatunkat erősíteni, értékeinket megőrizni és gazdagítani kötelességünk. Anyanyelvünket

továbbadni pedig úgy tudjuk, ha anyanyelvünkön szerzünk széleskörű tudást, anyanyelven szól az ige, és gyermekeinket is úgy neveljük, hogy nemzeti hovatartozásukat büszkén vállalják, hogy őrizzék hagyományainkat, és gyermekeiket majd ők is magyar iskolába írássák.

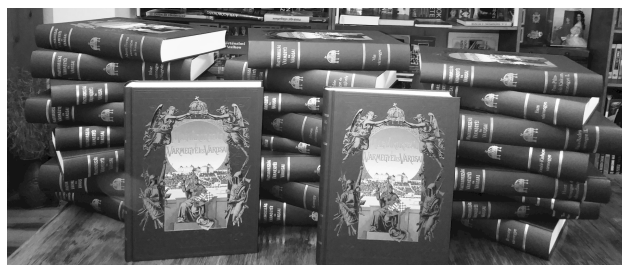
Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Engedjék meg nekem, hogy ezen az ünnepnapon egy olyan ajándékot nyújthassak át Önöknek a magyar Külügyminisztérium, illetve Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusa jóvoltából, mely méltó ehhez az ünnephez.

Több mint 100 esztendeje, 1896-ban, a magyar honfoglalás 1000 éves évfordulója tiszteletére Borovszky Samu történész, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, irattárnoka és irodaigazgatója jóvoltából egy olyan szerkesztett sorozat látott napvilágot, mely tehát 1896-tól kezdve évenként egészen a szerkesztő 1912 bekövetkezett haláláig. Ez a sorozat minden évben minimum egy kötettel bővül, az idők folyamán megkerülhetetlen alapmunkává vált, mivel a századfordulón hasonló monográfia-vállalkozások csak elvétve születtek. A sorozat a szerkesztő halála miatt csak torzó marad, hiszen az erdélyi vármegyék jelentős része még nem került sorra. Az itt látható 26 kötetből álló Magyarország vármegyei és városai monográfia-sorozat reprint kiadása a tavalyi év során jelent meg.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Polgármester Úr!

Kérem, engedjék meg, hogy az impozáns, gazdag történelmi, néprajzi és szociográfiai adatokkal ellátott sorozat egy darabját jelképesen átadjam Lövéte közösségének. Köszönöm, hogy meghallgattak.

Kákvirág a Közösségért

Január 19-én, vasárnap este a székelyudvarhelyi Művelődési Házban tizenhetedik alkalommal adták át az Udvarhelyszék Kultúrájáért díjakat.

Az idén abban a megtiszteltetésben részesültünk, hogy három kimagasló udvarhelyszéki személyiség mellett a Közösségért díjat a lövétei Kákvirág Néptáncsoportnak ítélte oda a szakmai zsűri.

Felettébb meglepődtünk, mikor tudomásunkra jutott, hogy Udvarhelyszék megannyi jó táncsoportja közül minket tartottak érdemesnek arra, hogy ilyen rangos díjjal ismerjék el eddigi munkásságunkat.

Közösségért díj. Talán a négy díjazási kategória közül ez fejezi ki legjobban azt az elgondolást, amiért 20 évvel ezelőtt létrehoztuk, és működtetni kezdtük a Kákvirágot. Tenni akartunk valamit közösségünkért, falunkért, hogy az itt még fellelhető értékek ne menjenek feledésbe, hogy a mindenki által megbámult lövétei népviselet kerüljön elő a ládafiából, és újra régi szépségében pompázzon minden alkalomkor, hogy a fiatalok megismerjék és megszeressék hagyományainkat, táncainkat, hogy ne legyenek kénytelenek más kultúrákat majmolni.

Az elején még csak reménykedtünk, hogy hozzá tudunk majd tenni valamit a falu kulturális életéhez. Tudtuk, milyen értékes és ismert néptáncos múlttal rendelkezik Lövéte, de reméltük, ha szépen, kitartóan építkezünk, mi is el tudunk jutni az elődök szintjére. Mára már elmondhatjuk, hogy a Kákvirág Néptáncsoport olyan meghatározó elemévé vált közösségünknek, amely nélkül kevesebbek lennénk. Részt veszünk a falunk minden olyan eseményén, ahova be lehet, vagy be kell lopni egy kis táncot, jókedvet. Se-

gítünk, ha kell, szemetet szedni, templomot, népházat takarítani, vendégeket kínálgatni, de elő lehet minket kapni akkor is, ha segélycsomagokat kell széthordani a rászorulóknak, vagy biztatni kell falustársainkat, hogy eleget tegyenek bizonyos kötelezettségeiknek.

Ez a díj viszont nemcsak elismerése az eddig kifejtett munkánknek. Ez a díj kötelez is arra, hogy a továbbiakban is megtegyünk mindent, hogy a Kákvirág szellemisége minél több gyereket és fiatalot megérintsen, érezzék és higgyék, hogy az elődök kultúráját minden körülmények között éltetni kell, és meg kell élni vonakodás nélkül, büszkén hordani népviseletünket, és felemelt fejjel vállalni hovatartozásukat.

Meggyőződés, hogy, ha az elkezdett munkát ugyanolyan lelkesedéssel és hozzáállással folytatjuk, akkor az eredmények is magukért beszélnek majd.

Köszönöm minden egyes volt és jelenlegi kákvirágosnak, zenésznek és segítőnek, hogy munkájuk eredményeként ilyen rangos elismerésben részesültünk. Nem azért írtam többes szám harmadik személyben, mert fejedelmi többest szerettem volna használni, hanem azt akartam kifejezni, hogy e cikket a táncsoport nevében írtam.

A díjat nem én kaptam, nem a zenészek, és nem valamelyik táncos. A díjat a KÁKVIRÁG NÉPTÁNCOSPORT kapta, mindazok a fiatalok vagy kevésbé fiatalok, akik az elmúlt 20 évben bármit is tettek ezért a csoportért.

Végül, de nem utolsósorban meg szeretnénk köszönni önöknek, falustársainknak, szülőknek, nagyszülőknek, rokonoknak a támogatásukat, hogy minden alkalommal olyan szép számban látogatják rendezvényeinket, és anyagi hozzájárulásukkal segítik tevékenységünket.

Orbán Ernő

Fotó: Orbán Ernő

Van úgy, hogy csak a húszéveseké...

...ha a világ nem is, a színpad és a közönség szíve-lelke mindenképp. Igen, a Kákvirágé, aki az elmúlt év végén ünnepelte 20. születésnapját.

A kétnaposra tervezett találkozó egy kiállítással és táncházzal egybekötött néprajzi előadással indult, Zellei Ferenc mezőcsáti néptáncoktató és Egyed Réka régi kákvirágos és népdalénekes közreműködésével, na meg a Lelkes zenekar lelkes muzsikájával. Jó volt látni a régi és új kákvirágosok nyitását egymás felé, egyáltalán ez az alkalom lehetőséget teremtett arra, hogy a

folytatás a középpoldalon

folytatás az első oldalról

A körülbelül szót azért írtam, mert volt annyi furfang Gergő pap bácsiban is, hogy nem mindig ugyanott közelítette meg a házat, volt, amikor nem a kitaposott úton érkezett, így aztán volt sürgés-forgás a családban, ha hirtelen megjelent és betoppant. Egyik háznál éppen reggelihez készülődtek, kiborították a puliszkát a lapítóra, és ekkor felcsendült a kántor éneke, a puliszkát hamar be a pad alá, amit természetesen észrevett Gergő pap bácsi, hiszen a pad alól jött ki a gőz, majd az áldás után így köszönt el: "Aztán ne felejtsek ott a puliszkát, már meg lehet enni, nem forró." Egy másik házhoz olyan hirtelen érkeztek, hogy a családanya így kiáltott fel: "Hamar, hamar, mert a kutya énekel, s a kántor ugat!"

Azt is elmondták, hogy egyik helyen, amíg az ebédre megterítettek, Gergő pap bácsi kiment a ház melletti műhelybe, és a szegre akasztott asztalos szerszámokat mindegyiket nevének nevezte a házigazda csodálkozására, és elmondta, hogy valamikor ő is asztalosinas volt. Az egyik fuvaros azt is elmesélte, hogy neki éjjelre a szobában egy kaszten (fiókos ruhás láda) tetején jutott hely, alig várta, hogy reggel legyen, úgy meggémberedtek a csontjai, de mozgolódni nem

mert, nehogy felébresszen valakit. Az sem maradhat ki, amikor Kőgyákrába indultak, a domb alján, a nagy hóban a lovak nem akartak indulni. Gergő pap bácsi jóindulattal kérdezte a fogatostól, hogy:

- Nem kellene-e leszállni?

Hamar jött a megnyugtató válasz:

- Maradjanak nyugodtan, ennél nagyobb szekér ganyét itt már vitettem ki.

Aztán az erdei részen is elakadtak, egy helyben tapodtak a lovak, a fogatos, akinek szokása volt néha-néha odakáromkodni a lovaknak, jelen esetben ezt nem merte megtenni. De végül is rászánta magát, mert nem látott más megoldást, ezért megkérte a pap bácsit, hogy egy kicsit forduljon el, és fogja be a fülét, mert valamit akar mondani a lovaknak...elhangzott a "varázsszó", és a lovak azonnal elindultak.

Adja a jó Isten, hogy az áldás maradjon a házon és minden lakóján, és, ahogyan az öreg tapasztalt emberek mondják, nem baj, ha az új év nem hoz újat, csak a régeből ne venne el. Milyen igaz mondás, de sajnos a sors kereke nem éppen így működik, és, ha a jót elfogadtuk a jó Istentől, a megpróbáltatások keserű kenyérébe is bele kell kóstoljunk, még ha fáj is.

Lázár Béla

Gál utcai találkozó

Egy-két év kimaradás után újra találkoztak a Gál utcában élő szomszédok egy jókedvű, táncos, énekes, felszabadult mulatságban.

Alig kezdődött el a mulatság, György Lajos (Laji), a találkozó legidősebb férfi tagja (a nők közül özv. Ladó Máténé Róza néni volt) felszólalt a mikrofonnál, amit nagy odaadással, figyelemmel hallgattunk, hiszen magunkról, elődeinkről beszélt. Elmondta, hogy apáink régen a belső zsebbe dugva egy-egy feles pálinkával mentek Síróni, a mai András Irma (Postás), mert ott volt nagy lakás, ez az 1950-es években lehetett. Nem mondta ekkor Lajos, ki volt ott a szervező, utána hallottam Mihály Imeldától, hogy az ő apja is szervezett Bálint Ferencznit a vén házban, ma Egyed Attila-féle bennvaló van azon a helyen. Ahogy az egyik kiöregedett, úgy jött utána hála Istennek a másik szervező, ahogy a nóta is mondja: "Utánunk is újak jönnek, örök sorsa a mi életünknek."

Az Isten nyugtassa nemrég elhunyt Márton Sándor bácsit, aki hosszú évek során szervezője volt ennek az utcatalálkozóknak.

Még azt is mondta Lajos, hogy a régi családok: Márton, György, Sata stb. elszármaztak, sokan elmentek, de jöttek újak helyettük, akik ugyanúgy átvették ezt a régi hagyományt. A mostani fő szervezőnk is, aki homoródalmási, Gothárd Sándor, pár éve ő a mozgató rugója ennek a találkozóknak. A jó Isten éltesse még sokáig családjával együtt. Nem utolsósorban megköszönöm György Lajosnak, aki tőszomszédom, ennek a cikknek a vezérgondolatait ő sugallta, a jó Isten tartsa meg jó egészségben még közöttünk.

Ennyit a találkozóról, még csak annyit teszek hozzá, hogy a blokkosok is jelen voltak, mint mindig, és összesen 52-en voltunk Gál utcaiak vagy elszármazottak, ez a találkozó 2020. január 24-én volt.

Egy közösséget nemcsak a bajok, az egymásnak való segítségnyújtás, de a jókedvű szórakozás is egygyé tud kovácsolni. Isten éltesse a Gál utcaiakat, hallottainknak pedig adjon örök nyugodalmat.

Kérjük a jó Istent, hogy ez a szép hagyomány még sokáig maradjon fent.

Fazakas Ágnes

Községünkben történő szelektív szemétyűjtés időpontjai:

2020. február 19. - szerda
2020. március 18. - szerda
2020. április 29. - szerda

FARSANGZÁRÁS

2020. február 18. Óvodások maszkabálja
2020. február 19. Iskolások maszkabálja
2020. február 20. Felnőtt maszkabál
2020. február 22. Nősemeberbál
2020. február 23. Székelyruhás bál
2020. február 25. Húshagyókedd

Gyerekeink mondták

Egészség és életmód témában készítettünk felmérést az elmúlt hetekben, nagyrészt az idei Szülők bálja tematikája okán. Mivel az eredmény számunkra is helyenként meglepő eredményeket hozott, ezért úgy gondoltuk, ezeket a kedves szülők tudomására hozzuk. Hátba jó valamire. Ha egyébre nem...

Megkérdeztük a felmérésben részt vevő 236 iskolást táplálkozási, tisztálkodási és sportolási szokásairól, valamint saját magukról alkotott képükről is tettünk fel kérdéseket.

Máris egy jó hírrel kezdhetünk, mivel az első, bevezető kérdésre, hogy egészségesnek vagy betegesnek érzik-e magukat, 208-an egészségesnek vallották magukat. Megközelítőleg 6 %-uk vallotta magát betegesnek, és ugyanennyi nem tudta ezt a kérdést eldönteni saját magáról.

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy milyen arányban fogyasztják el az iskolában kapott tejet és kiflit. A megkérdezettek 22%-a mindkettőt elfogyasztja, 11% csak a tejet, 33% csak a kiflit eszi meg. Legtöbb azoknak a száma, akik egyiket sem fogyasztják: a gyerekek harmada, pontosabban 33,4%-a.

Ma már nem titok, hogy az energiaital nem épp gyerekeknek való táplálék.

Rontja a szív állapotát, nagy mennyiségben szívrohamot is okozhat. A taurin és aminosav kombinációja veszélyes a szívműködésre, emeli a vérnyomást.

Rendszeres fogyasztása hízáshoz vezethet. Nem kell rendszeresen energiaitalt fogyasztani ahhoz, hogy az étrendünk károsodjon. Már egy nagyobb doboznyi "pörgetős nedű" elfogyasztása után jelentkeznek a káros hatások - erre jutott amerikai kutatók egy csoportja.

Saját bevallásuk szerint a mi gyerekeink 79%-a soha nem ivott energiaitalt, 15% ritkán fogyaszt, 4,6% pedig gyakrabban, olyan is akad, aki naponta iszik.

Ha már egészségtelen italokról van szó, lássuk a kólát! Csupán 11,4% nem iszik soha kólát. Megközelítőleg 4% naponta fogyaszt, 15-15% hetente vagy havonta, és 53% ritkán iszik ezen italból.

De hát ne csak igyunk, együnk is! Arra voltunk kíváncsiak, hogy kinek mi a három legkedvencebb étele. Erre a kérdésre összesen 687 értékelhető szavazat érkezett be. Legtöbb szavazatot a gyorsételek kapták, a megnevezett ételek 20%-a ebbe a csoportba tartozik. A második helyezést a levesek érték el, 17,6%-kal, bronzérmes pedig a mindenféle húsféle 17,1%-nyi szavazattal. A negyedik a pizza, a gyerekek 36%-nak kedvence, 85 gyerek tüntette fel a kérdőívben. Csökkenő sorrendben a további kedvencek a szárastésztákból készült ételek, a krumplis ételek, a tej és tojás különféle formái holtversenyben a desszertekkel és édességekkel, majd jönnek a zöldségek, a gyümölcsök és a rizses étek. Habár kevés szavazatot kapott a túrós puliszka, 5 gyerekeknek ez is rajta van a topon, 3-an a szalonnát is megemlézték, 2 pedig odavan a jófajta pirított kenyérért.

Az előre csomagolt készételek, mint a csipszek és társaik fogyasztásával kapcsolatosan 16% azt vallotta, hogy naponta fogyaszt belőle, 34% hetente 1-2-szer, 47% rit-

kán, és csak 2% nem él ezekkel soha. Továbbá a megkérdezettek 17%-a tartja magát túlsúlyosnak.

Az amerikai National Sleep Foundation 18 alvásspecialistája a 6-13 éves, vagyis általános iskolás gyerekek alvásigényét 9 és 11 óra között határozta meg. Ehhez képest 90 gyerek fekszik le 9 óráig, hogy reggel 7-ig 10 órát aludhasson. Ez csak 38%. További 37%-nyian 10-ig bújnak ágyba, 20% 11-ig fent maradhat, és 5% csak 11 után kerül paplan alá.

A szülő-gyerek viták egyik fő témája a képernyők előtt töltött idő mennyisége. Csupán 11% tölt iskolaidőben max. fél órát képernyő előtt, 17% 1 órát, 15% 2 órát, 19% ennél is többet, és csak 4 gyerek vallotta, hogy iskolaidőben nem szórakozhat ily módon. Legnépesebb viszont azoknak a tábora, akiknek nincs meghatározva ilyen idő, annyit tölt képernyő előtt, amennyit akar. Ilyen helyzetben van a gyerekek közel 36%-a.

A tisztálkodással kapcsolatosan a fogmosási szokásairól is kérdeztük. Jó hír, hogy az ajánlott napi 2 fogmosást a tanulóink majdnem fele, 46%-a betartja, 32% legalább egyszer, és 18% naponta többször is fogat mos.

Kezet többször is mosunk naponta, de vajon fürdés vagy zuhany hányszor esedékes? A válaszadók 4%-ánál naponta 2-szer is, de legtöbb, 47% marad a napi 1 fürdésnél. Van, aki ennél ritkábban, 35%, és 13% hetente 1-szer kerít rá alkalmat.

Betettünk egy könnyen eldönthető kérdést is, hogy tudnak-e fára mászni a lövétei gyerekek. És 18,2% a falusi gyermekekből nem tud felmászni egy fára!

Ha már mozgás, megérdeklődtük azt is, hogy milyen sportot gyakorolnak, és mit próbálnának ki. Változatos palettával szembesültünk: 22 sportágban 253 jelölés érkezett gyakorlott sportra, és 30-nál is több sportágot soroltak fel, amelyet szívesen kipróbálnának, ha az e-sport is sportnak számít! Jelenleg legtöbben fociznak (38%), utána a kézilabda a legkelendőbb (20%), és a harmadik legnépszerűbb a biciklizés 19%-kal. Őket követi a futás, az úszás és korcsolyázás-görkorcsolyázás. 3 gyerek bevallása szerint e-sportot űz, ami tulajdonképpen semmilyen izommunkát nem igényel.

A kérdés második felében, vagyis hogy mit próbálna ki, legtöbben a kézilabdát említették, 14%-nyian. Másodikként a teniszre és a kosárlabdára esett a legtöbb említés, a válaszadók közel 12%-a számára vonzó e két sportág. Nagyon vonzóak a különböző extrém sportok is, a gyerekek 9%-a szeretné kipróbálni valamelyiket. Több szavazatot kapott még a foci, a sízés, az úszás, az amerikai foci, a talajtorna, az ökölvívás, az íjászat és a konditermi edzés is. De van olyan is, akinek az álma az e-sport, a szörfözés, a golf, a hódeszkázás, a tollaslabdázás, a karaté vagy épp a curling kipróbálása.

A testmozgás gyakoriságára vonatkozó kérdésünkre a következőképp alakultak a válaszok: legtöbben, 47% naponta mozog a testnevelés órákon kívül is, 28% hetente 1-3 nap, és a gyerekek negyede csak ritkán mozog a kötelező tanórán túl.

És végül örvendetes módon csak 14% nyilatkozta, hogy nincs a mindennapi menüjében nyers gyümölcs vagy zöldség.

Összeállította András Mónika tanítónő

Felolvasás a Magyar Kultúra Napján (IV. osztály)

Fotó: Mag Ottília

Szülőbál

Idén január 25-én ismét megrendezésre került a hatodik, immáron hagyományossá vált szülőbál. Mint mindig, most is nagyon frappáns, a jelenben is aktuális témát választottak pedagógusaink, vagyis az egészséges életmódot. Az egész műsor és a bál is erre a témára épült, és kiválóra sikeredett. Csodálatra méltó, hogy 3-4 nap alatt ilyen színvonalas, szórakoztató előadást állítanak össze nekünk, szülőknek. Azt hiszem, kijelenthetem szülőtársaim nevében is, hogy ez a tehetség, rátermettség, kreativitás és bátorság, hogy kiállnak, és vállalják önmagukat, tiszteletet, megbecsülést érdemel. Sokkal többet, mint amivel manapság megilletjük őket.

Az előadás egytől egyig nagyon jól kitalált és poénokkal, szójátékokkal teletűzdelt jelenetekből állt, és ötletesen bevitték a "Nem Mónika show"-nak nevezett jelenetbe az iskolában 1-8. osztályig terjedő felmérés adatait is, amelyek a gyerekeink által kitöltött teszt alapján készültek (ami szintén nem kis munka lehetett), az ő egészséges életmódjuk, egészséges életképükkel kapcsolatban. Szerintem ezeket az adatokat nem ártana akár az újságban is megjelentetni, mert, ahogy visszaemlékszem, voltak olyan százalékos arányok, amik nem egészen a gyerekeink egészségét szolgálják, és nem ártana, ha többen is szembesülnénk ezekkel a tényekkel, mint ahányan részt vettünk ezen az estén.

Az este további részében, aki jól figyelt a fent említett adatokra, és meg is tudott jegyezni párat, az egy kvízzjáték során (ami 10 kérdésből állt) nyerhetett egy egészséges ételből összeállított kosarat és egy ingyenes szálláslehetőséggel felajánlott kirulysarki kirándulást a gyereke osztályának. A kosarat Török Imre és párja, Török Enikő, a kirándulást pedig az úgynevezett "nulladikos" osztálynak András István és párja, András Izabella nyerte meg. Ezúton is gratulálunk nekik! És nem utolsósorban sokaknak kedvezett a szerencse a tombolák kihúzása során is. Az est elmaradhatatlan része volt a szívek tánca (találomra kapott számos szívek párjának megtalálása és táncba hívása), amit, nem is értem, miért, nem nagyon használnak ki a bálozók, hiszen ez egy lehetőség legalább egy tánc erejéig, hogy beszéljünk olyan szülőtársunkkal is, akivel máskor nem igazán van alkalmunk. Remélem, az elkövetkezőkben ez pozitív irányba változni fog, és mi, szülők is példát véve pedagógusainktól, nem hátrálunk meg bizonyos feladatoktól, kihívásoktól, hisz a gyerekeinktől is ezt várjuk el.

Befejezésül pedig biztatom azon szülőtársaimat, akik még nem vettek részt ilyen szülőbálon, hogy tegyék félre gondjaikat, bajaikat, és jöjjenek el a következőre, mert garantálom, hogy jól fogják érezni magukat!

Köszönjük a pedagógusaink kiváló munkáját minden téren!

András Enikő

Köszönjük a kedves szülők érdeklődését az iskolások adventi vására és kiállítására iránt!

A suliban

A suliban rengeteg dolgot lehet tanulni: írni, olvasni, összeadni, kivonni stb. Ezek fognak majd segíteni, mikor nagyok leszünk. A tanulás, lehet, hogy unalmas, de, ha nem tanulunk, akkor felnőttkorunkban nem kapunk munkát, vagy, ha igen, akkor kevés lesz a fizetés. Tanulás nélkül vége lenne minden álmodunknak, vágyunknak. A suliban nemcsak tanulni lehet, hanem lehet menni versenyekre is. Van matekverseny, helyesírási verseny, román nyelvtan, történelem, zene, mindenféle verseny van. Ezeknek a versenyeknek van megyei szakasza, országos szakasza. Ezeknek a versenyeknek az a célja, hogy fejlessze az agyat. Legutóbbi vetélkedőnk a Magyar Kultúra Napján zajlott, 13 csapattal, amelyben minden osztályból volt egy tag. A versenyt a "Magyarok" csapata nyerte.

Forgács Lénárd, IV. osztály

ISKOLAI VICCEK

- Szeretsz iskolába járni, Pistike?
- Igen, csak azt nem szeretem, hogy ott is kell maradni.

Nyelvtanórán:

- Pistike, mondj egy igekötőt és egy névmást!
- Ki? Én?

Anyakönyvi hírek - 2019. december

Születések száma: 2

- LADÓ DOMINIK, született 2019. december 3-án, a Ladó Gellért és Szikszai Melinda, Lövéte, 120. szám alatt lakó szülők gyermeke

- GYÖRGY MÁTÉ, született 2019. december 9-én, a György Ignác-Nándor és György Margit, Lövéte, 945. szám alatt lakó szülők gyermeke

Házasságkötések száma: 1

ANDRÁS ATTILA és MIKLÓS ADRIEN

Őszinte részvétünket fejezzük ki a decemberben elhunytak hozzátartozóinak:

DEMETER LAJOS, született 1961-ben, Lövéte, 726. szám

ÉGEI IMRE, született 1959-ben, Lövéte, 73. szám

LÁZÁR IMRE, született 1982-ben, Lövéte, 836. szám

MÁRTON LAJOS, született 1952-ben, Lövéte, 927. szám

EGYHÁZI STATISZTIKA - 2019

Keresztelések száma: 39

- Fiú: 17

- Leány: 22

Házasságkötések száma: 16

- Tiszta: 14

- Vegyes: 2

Elhalálozások száma: 64

- Férfi: 36 - szentségek nélkül 8

- Nő: 28 - szentségekkel ellátva

Elsőáldozók száma: 23

*Kegyelmekben gazdag,
békés, boldog új évet kívánok!*

László István plébános

A lövétei Székely Mózes Általános Iskola versenyvizsgát hirdet egy takarítói állás betöltésére. Érdeklődni az iskola titkárságán lehet.

Régi arcok sárgult fényképeken

Lövétei tánccsoport, 1966. január 22.

Zenész-oktató: Sándor Álmos

*Táncosok: Gólicza Sándor, Gábos Sándor, Sata Albert, Miklós Lajos, Sata András, György András
A képet Márton Sándorné Elek Margit küldte be.*

Székely humor

Mérleg

- Ha 4 borjú egy mázsa, akkor vajon milyen nehéz lehet egy ökör? - kérdezi a vásárban a kupec a székelytől.

- Hát álljon csak rá kend a mérlegre, majd mindjárt megtudjuk!

Vásárolnék régi, romlott, akár ecetesedett bort. Telefon: 0723227964.

Albérletet keresünk, család részére. Ajánlatot a 0740430249-es és 0746557300-as telefonszámokra várunk.

Eladó MTZ 50-es traktor kabin. Irányár 450 lej. Telefon 0744-934443.

Eladók száraz helyen tárolt, nagy, kerek szénabálák. Telefon: 0749847676.

Eladó darabos pityóka. Telefon: 0749847676.

Eladó Egyed Lázár-féle bennvaló. Tel. 0731427146.

Eladó egyes fogat után való eke, borona, taliga. Telefon:0366-116393.

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

Megjelenik havonta, kiadja a
LÖVÉTEI KIÁLTÓ EGYESÜLET

Főszerkesztő: Mihály János, tördelés és szerkesztés: Demeter Albert, Török József, titkár: András Kinga, korrektúra: Egyed Emilia

Munkatársak: András Magdolna, András Mónika, András Tamás, András Zsolt, Egyed Emilia, Egyed Tünde, Fazakas Ágnes, Györgylőrincz Ernő, Lázár Béla, Lázár László, Lázár Zoltán, Mag Ottilia, Molnár Juliánna, Pál Erzsébet, Tódor Attila, Tódor Lóránd

Támogatók: Lövéte Község Helyi Tanácsa, Lövéte Közbirtokossága, Lövétei Római Katolikus Plebánia, Select Metleplast Kft., Nyko Kft.

A szerkesztőség elérhetősége: Lövéte Községi Könyvtár, tel.: 0784-298853, e-mail: loveteikialto@freemail.hu

Van úgy, hogy csak a húszéveseké...

folytatás a 4. oldalról

csak képeken látott régi táncosok alakot, arcot öltsenek az újak előtt. Nem kevésbé az sem, ahogy a táncosaink és a Kákvirág-szimpatizánsok, családtagok hogyan szórakoztak magukon (vagy másokon? ez most már titok marad!) a kiállított több mint 100 képet nézegetve.

A rendezvény másnapján, december 29-én, a Kákvirág 20 éves jubileumi műsorán kívántunk magunknak "sok születésnapokat!", ehhez csatlakozott Antal Lóránd szenátor úr, a rendezvény fővédnökének jókívánsága is, aki (nem kis meglepetésmre és tetszésemre) megnyerő egyszerűséggel, nem politikai távlatokból közelítette meg az esemény méltatását.

20 éves születésnapra nincs is szebb ajándék, mint az a nagyjából 6 generáció, akiknek előadásai töltötték be ezt az estét. Szinte hihetetlen, hogy két évtized telt el azóta, hogy a legelső Kákvirág-nemzedék belopta magát a szívünkbe, és azóta is olyan elvitathatatlan helye van bennünk és a lövétei közösség életében, ami már kitörülhetetlen. Több kötetnyi fénykép, asztalnyi oklevél, számtalan fellépés, megannyi szövegbe szedett emlék őrzi kézzel fogható módon a gazdag múltat, és feljogosít egy ugyanilyen jövőre. Bizonyítékai, hogy ez a 20 év bizony nem csak úgy eltelt. Eredményes, kitartó munka tanúsítványai. Hisz anélkül talán nem is lehet.

Egy-egy emberöltőt nézve a 20 év épp a felnőtté válás kezdete, egy csapat életében ez már viszont több nemzedék felnőtté válását feltételezi. Hat generációnyi gyerek, fiatal koptatta a színpadot a csapat életében a két évtized alatt, szülőfalunktól Olaszorszáig vitték magukon a lövétei viseletet, lábukba kódolva láttatták szűkebb és tágabb otthonunk táncait. Bár mint megannyiszor mondtuk - és természetes is talán-, hogy több generációváltáson esett át a csapat, mégis olyan erős stabilitás jellemzi, amelyre mindig számítani, támaszkodni lehet, bármikor elő tud hívni a kasztni fiókjából egy műsornyi népi táncot. És lövéteiként ezért lehetünk a leghálásabbak, hogy ünnepeinket 20 éve szebbé teszik, és ahogy a székely buba díszelgett valamikor minden lövétei ház tisztaszobájában, mi is hasonló módon vigyázunk a Kákvirágunkra, és dicsekedünk velük itthon és idegenben.

Jogosan kiérdemelt, ugyanakkor gyermeki rajongással vettük körül az épp aktuális Kákvirág-csokrot, ám egy olyan alkalom, amikor együtt lehet az a sok fiatal táncos, aki megjárta a magáét az együttesben, igazán szívet-lelket gyönyörködtető, és bizonyítéka annak, hogy nem hiába volt a sok munka, amit belefektettek.

Személy szerint meghatódtam tőlük nemrég, amikor egyik összpóbájukra beültem, és láttam életre kelni a régi kákvirágosokban azt a lángot, amit picit kihunyni hagytak, és fiatal táncosaink mint közönség tapsal fejezték ki azt, hogy még úgy is tetszik mindaz, amit csinálnak, farmerben, pólóban, népire cseppet se hasonlító külsőben.

Nekünk, akik a kákvirágosok mellett, metszve az életüket, vagy csak sima nézőként követtük őket, ünnepi arcuk mindig hozza azt a formát, amit már elvárunk tőlük. E mögött viszont kemény, szürke hétköznapok vannak, és olyan hatalmas erő, ami kitartásra ösztönözte a mindenkori kákvirágost. És ez az, amit 20 év után illik megköszönnünk nekik, és reméljük, hitelesnek érzik azt a szere-

tetet, amellyel körül vesszük őket.

Több nemzedéknyi táncos bizonyította rátermettségét, akik ugyanolyan étellel tudták megtölteni a táncteret, mintha abba se hagyták volna táncosnak lenni. Ösztönös jókedvvel, ugyanakkor majdnem hibátlan technikával kápráztattak el anno, és tették azt ez alkalommal is. Nem véka alá rejtendő, hogy kinek az érdeme a két évtizedes tánctanulás Lövéten. Orbán Ernő táncoktató kitarításának köszönhetően elmondhatjuk, hogy több mint 100 táncost nevelt ki a Kákvirág. További kedvet és gyereket hozzá! 20 év alatt a Kákvirág életében jónéhány népdalénekes is megfordult, sőt előadásaiikkal mindig színesítették, segítettek a műsorok minőségét. Jó volt viszontlátni és hallgatni az időközben felnőttlányá lett Egyed Rékát, aki énekével ezúttal is kiérdemelte tetszésünket.

A néptáncgyűttes élete során ez volt a 4. ünnepi születésnap. Az elsőt 5 év után ülte - táncolta -, és ekkor határozott úgy, hogy arra méltó személyeknek köszönetképpen Kákvirág-díjat adományoz. Az első ilyen Bálint Róza néni kapta, majd a 15 éves, gyakorlatilag a 3. gálaműsoron László Imrének posztumusz Kákvirág-díjat adott.

Orbán Ernő, a Kákvirág 20 éve alatt állandósult táncoktatója ismertette és méltatta az idej díjazottakat, azok nem kis meglepetésére. A Késefa zenekar, a Kákvirág állandó népi zenekarának tagjai részesültek ebben a kitüntetésben: Mag István, a zenekar primása, id. Lázár Béla brácsás és György László nagybögös. Köszönjük eddigi munkájukat, de ezzel közel sincs vége, hisz az együttes továbbra is számít a zenekarra!!!

20 éves út van mögöttünk, mögöttetek: minden megálló ezen az úton elgondolkodtat, ami idáig volt: Mit tettünk, azt tettük-e, amit akartunk, érdemes volt-e csinálni, megközelítettük a céljainkat, vagy esetleg túllőttünk rajtuk, van-e jövőnk, és az milyennek látszik, él-e az a közösségi tudat, amelyet a kezdetek kezdetén még remélni sem tudtunk.

És a közösség szó nektek szól: Kedves Mindenkori Kákvirágosok! Bármennyire is túl vagytok már a kákvirágos léten, felelősséggel tartoztok azért a csapatért, amit létrehoztatok. Ha kívülről úgy látszik, hogy jól működik, akkor szavaitokkal nyugtázzátok, ha viszont azt látjátok, hogy valami halódik, tegyetek érte, hogy az a hagyomány, amit Kákvirágnak nevezünk, túlélje mindezt.

Kedves házigazda kákvirágosok: ti vagytok most azok, akik miatt, akikért összegyűlik egy népháznyi ember. Tegyétek meg mindazt, ami tudásotok, melléállásotok legjavából megtehető. Néha összeszorított foggal, de reméljük, legtöbbször jókedvvel és lelkesedéssel vigyétek tovább azt a helyi szellemiséget, amit nemes egyszerűséggel kákvirágos-létnek nevezünk. Ha egyéb nem: a valahová tartozás élménye kárpótol mindenért. Akarjatok ennek a csapatnak jövőt, hogy a fiaitok, lányaitok legyen, akitől ilyesfajta példát remélhessenek.

A magam és a Kákvirág tagjainak nevében köszönjük a közönségnek az elmúlt 20 évet, hogy mindig támogatták jelenlétükkel a csapatot, hogy vörösre tapsolták tenyerüket műsorainkon, hogy csillogó szemekből mindig azt olvashattuk ki: szereti a Kákvirágot a lövétei közönség. Isten áldja, kedves közönségünk!

Boldog születésnapot, Kákvirág!

Találkozunk 5 év múlva!

S aztán megint.

Mag Ottilia

Könyvtári visszatekintő a 2019-es tevékenységekre

- könyvtárlátogatás Székelyudvarhelyen
- tudomány az óvodások nyelvén
- rendhagyó anyanyelvóra
- pénteki foglalkozások
- helytörténeti bemutató
- felolvasómaraton
- könyvbemutatók
- kirándulás

